

Radiomir: la ràdio en directe com a eina educativa de l'ESO i Batxillerat

Proposta per a centre receptor TOTedu

1. Objectiu principal

L'objectiu principal de la proposta és acostar la ràdio en directe a altres comunitats educatives. El nostre projecte Radiomir, la ràdio del Falomir, pretén incorporar la ràdio en directe com a eina pedagògica transversal per a desenvolupar competències comunicatives, digitals, socials i cíviques en l'alumnat d'ESO i Batxillerat. Durant el curs 2025 el projecte ha sigut guardonat amb el premi Tirant Avant a la millor ràdio de secundària, un reconeixement de l'Agència de Foment de l'Audiovisual que avala el treball realitzat a la ràdio de l'IES Álvaro Falomir d'Almassora i la seua repercussió educativa.

Aprofitant aquesta projecció, Radiomir ofereix un context real, vivencial i observable perquè el professorat visitant del programa TOTedu pugui conèixer de primera mà el funcionament d'un projecte radiofònic educatiu real, observar els processos que el fan possible i reflexionar sobre la seua aplicació a altres centres.

2. Actuacions prèvies i preparació

Presentació al Claustre i el Consell escolar de la proposta de participació en TOTedu.

Presentació de la proposta a la Comissió de Radiomir, conformada per professorat del departament de valencià, informàtica i tecnologia.

Selecció de l'alumnat i el professorat participant en el programa en directe de Radiomir per a TOTedu.

Preparació de guions i escaletes per al programa en directe.

Preparació d'una presentació introductòria a la jornada amb l'explicació del funcionament de la nostra ràdio escolar.

Selecció musical per al programa de ràdio.

Preparació del material tècnic per a dur a terme el programa de ràdio: micròfons, peus de micròfons, cablejat, taula de so, ordinadors portàtils, altaveus i webcam.

Preparació del programari lliure: Audacity (per a l'àudio) i OBS (per a la gravació des de la webcam).

Organització d'un espai destinat a les emissions: la biblioteca de l'IES (taula per a emetre el programa, cadires per al professorat i públic assistent, lona amb el logotip de Radiomir i pantalla per a fer la presentació inicial).

Planificació d'un calendari.

Coordinació amb el professorat visitant i definició de les seues funcions en el projecte.

3. Materials necessaris

Equip d'emissió i enregistrament (micròfons, cablejat taula de so, auriculars, webcam, altaveu).

Ordinadors amb programari lliure d'edició i emissió (Audacity , OBS i Kdenlive).

Espai físic habilitat com a estudi de ràdio. La nova biblioteca de l'Institut.

Connexió a internet estable.

Guions, fitxes de treball i documents de preparació.

Taules i cadires per a realitzar el programa de ràdio i per al públic assistent.

Pantalla digital per a fer l'explicació prèvia.

Lona amb el logotip de Radiomir i el seu suport.

Plataforma de difusió (web del centre, xarxes socials, emissió oberta...).

4. Accions concretes

1. Explicació prèvia

Presentació del projecte Radiomir al professorat visitant.

Explicació del funcionament tècnic, organitzatiu i pedagògic de la ràdio escolar.

Mostra dels rols de l'alumnat i del professorat en el procés radiofònic.

2. Programa en directe a la biblioteca de l'Institut

Emissió en directe d'un programa real, amb seccions creades per l'alumnat.

Observació per part del professorat visitant del treball en temps real.

Visió completa del procés: locució, control tècnic, coordinació i gestió de continguts.

3. Torn de reflexió i retorn

Conversa guiada entre professorat del centre, alumnat i professorat visitant.

Anàlisi del procés i dels elements pedagògics observats.

Espai per a preguntes, dubtes i propostes d'adaptació del model a altres centres.

Recollida de suggeriments i generació de conclusions compartides.

5. Rols del professorat, alumnat i professorat visitant.

Professorat del centre

Coordinar i supervisar les activitats del projecte.

Impartir o facilitar la formació específica en aspectes de la ràdio.

Acompanyar el procés de planificació, emissió i edició.

Organitzar i conduir les sessions de visita del professorat TOTedu.

Avaluar el treball de l'alumnat i orientar el professorat visitant en els aspectes metodològics.

Alumnat

Assistir a l'explicació prèvia.

Participar activament en la preparació i emissió del programa.

Desenvolupar tasques de locució, guionatge, recerca d'informació i control tècnic.

Treballar cooperativament per a la gestió del programa.

Mostrar el procés de treball al professorat visitant.

Professorat participant (visitant)

Participar en la xarrada prèvia sobre el funcionament tècnic, organitzatiu i pedagògic de la ràdio escolar.

Participar com a espectador actiu en el programa de ràdio en directe de Radiomir especial TOTedu.

Fer preguntes, recollir materials i reflexionar sobre l'aplicació del model al seu propi centre.

Col·laborar en moments puntuals si escau, sempre com a observadors actius.

6. Metodologia

Aprentatge basat en projectes (ABP): la creació d'un programa radiofònic implica fases d'investigació, planificació, producció i presentació.

Treball cooperatiu amb rols distribuïts entre alumnat i professorat de diversos departaments.

Aprentatge competencial, amb especial incidència en les competències comunicativa, digital i social.

Metodologia vivencial. basada en situacions reals d'emissió i comunicació pública.

Avaluació contínua del procés i dels resultats.

7. Temporalització

- Novembre: presentació al Claustre i el Consell escolar de la proposta de participació en TOTedu.
- Desembre: formació inicial i reunions per a establir el contingut concret del programa especial de Radiomir i les persones participants en el directe i en el control tècnic.
- Gener i febrer. elaboració de guions, escaletes i proves tècniques.
- Març: Programa en directe de Radiomir especial TOT edu amb la presència del professorat visitant.

- Abril: Avaluació de tot el procés per part d'alumnat, professorat de l'IES Álvaro Falomir professorat visitant.

(La temporalització es podrà adaptar segons el centre, els grups i el professorat visitant.)

8. Seguiment i avaluació

Rúbriques d'avaluació per a l'alumnat (guió, expressió oral, cooperació, ús d'eines digitals, responsabilitat...).

Quadernet o diari de producció amb evidències del procés.

Sessions de reflexió conjunta entre alumnat, professorat i professorat visitant.

Informe final del projecte i propostes de millora.

9. Centres participants i recepció de professorat

El projecte TOTedu suposa que professorat d'altres centres educatius vinga a l'IES Álvaro Falomir d'Almassora per a conèixer de primera mà el funcionament i desenvolupament del projecte Radiomir, la ràdio com a eina educativa a l'ESO i secundària.

El nostre institut està disposat a rebre cinc centres, en funció de les necessitats formatives i de la disponibilitat horària.

10. Altres aspectes rellevants

Abordarem com estendre el projecte de ràdio en directe a la comunitat local amb exemples concrets realitzats, com el programa de ràdio amb motiu del dia de les persones grans en el qual van participar els iaies i iaies de la residència de la tercera edat d'Almassora.

Tractarem com participar en concursos o mostres educatives de ràdio escolar com la nostra participació en el concurs Tirant Avant audiovisual en el qual hem aconseguit el premi a la millor ràdio de secundària en l'edició 2025.

Abordarem com fer la coordinació amb altres departaments per a la integració transversal amb el nostre exemple concret d'organitzar els programes especials de

ràdio a través d'una comissió conformada per professorat dels departaments de valencià, informàtica i tecnologia.

11. El nostre rerefons

El projecte Radiomir pretén utilitzar la ràdio en directe i el podcast com a eina educativa a l'IES Álvaro Falomir d'Almassora. Es posa en marxa amb l'alumnat de l'assignatura de Comunicació audiovisual de primer Batxillerat i la col·laboració de la comunitat educativa per a donar-li significativitat al procés d'ensenyament i aprenentatge.

L'objectiu del projecte Radiomir és treballar l'expressió oral i escrita, incentivar l'aprenentatge competencial i desenvolupar l'autonomia personal i la competència digital.

Radiomir treballa de manera transversal i a través d'una comissió conformada per professorat dels departaments de valencià, informàtica i tecnologia s'organitzen diversos programes en directe al llarg del curs per a donar-li veu a l'alumnat i el professorat de l'institut i a la resta de la població d'Almassora. Es tracta d'un projecte inclús on també s'ha donat veu a l'alumnat de l'aula UECO del centre i a col·lectius socials de la localitat. Es realitzen programes de ràdio temàtics i altres estil magazine:

Programa especial per l'Erasmus Days: Programa de ràdio realitzat en col·laboració amb la comissió Erasmus + del centre i en qual s'entrevista al regidor d'educació d'Almassora, a la directora de l'institut, a l'alumnat participant en l'intercanvi a Itàlia i professorat que ha realitzat la formació a Dublín. El programa es du a terme en la biblioteca del centre amb públic assistent.

Programa especial amb motiu del dia de les persones grans. Alumnat del centre es trasllada fins la residència de la tercera edat d'Almassora per a transportar a les persones grans amb cadira de rodes fins a l'Institut. Als micròfons de la ràdio contenen les seues experiències escolars i vitals de quan eren joves. Es fa a la biblioteca amb públic.

Retransmissió de la cursa solidària. Radiomir s'encarrega de presentar l'acte de la cursa solidària que l'Institut realitza cada any per a recaptar fons per a alguna associació. L'acte es du a terme en un escenari muntat al pati.

Programa especial pel dia de la ràdio. Programa de ràdio en el qual s'explica com funciona Radiomir i es parla de projectes educatius destacats a l'Institut com els patis actius i el bibliopati, el projecte de mediació o el de Medi Ambient. S'entrevista als professors i alumnat participant de cada projecte. Es fa al claustre de l'Institut amb públic dret.

Topmir. Microprogrames en els quals s'entrevista a membres de la comunitat educativa que destaquen en alguna disciplina com per exemple a una alumna que és Campiona Nacional de patinatge, unes alumnes que han sigut finalistes del Campionat de ball urbà a Madrid o d'altre que ha guanyat el premi emprenedor, entre d'altres. Una manera de reconèixer l'excel·lència de l'alumnat fora de l'aula.

Informatius. Radiomir emet periòdicament noticiaris amb informació rellevant de tot el que ocorre a l'Institut. S'utilitza una sintonia d'entrada creada per l'alumnat i el professorat de música del Falomir.

Ràdio-relats. Programa concurs en el qual es realitzen relats radiofònics de dos minuts sobre ficció i amb edició d'efectes de so.

Per a dur a terme Radiomir s'utilitza el programari lliure que la Conselleria d'Educació posa a disposició dels centres educatius.